

جمهوری اسلامی ایران

سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

کمیته ملی استانداردهای ایزو

نظام نامه کمیته ملی استاندارد های ایزو

دفتر امور تدوین استاندارد

معاونت مشارکت در تدوین استاندارد های بین المللی

دبیر خانه کمیته ملی استاندارد های ایزو

اسفند ۱۳۸۸

نظام‌نامه کمیته ملی استانداردهای ISO

مقدمه:

در اجرای بند ۴ مصوبات یکصد و پنجمین اجلاس شورای عالی استاندارد مورخ ۸۳/۱۱/۱۴ به منظور ساماندهی مشارکت کارشناسان و صاحب‌نظران معرف طیف گسترده گروه‌های ذینفع و زیربست جمهوری اسلامی ایران در فعالیتهای سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO) و همکاری با سایر سازمان‌های مرتبط در سطح بین‌المللی، منطقه‌ای و ملی، کمیته ملی استانداردهای ISO تحت نظارت سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران تشکیل می‌شود و بر طبق این نظام‌نامه فعالیت می‌نماید.

ماده ۱- تعاریف

سازمان ISO: سازمان بین‌المللی استاندارد است که مقر آن در شهر ژنو سوئیس بوده و وظیفه اصلی آن تدوین استانداردهای بین‌المللی در کلیه زمینه‌ها به‌غیر از برق و الکترونیک و مخابرات می‌باشد. استانداردهای بین‌المللی در این زمینه‌ها توسط سازمان‌های بین‌المللی IEC و ITU تدوین می‌شود.

سازمان: سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران است که عضو اصلی سازمان ISO می‌باشد.

کمیته ملی: کمیته ملی استانداردهای ISO است که به منظور انجام وظایف مندرج در این نظام‌نامه در چارچوب قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران و تحت نظارت سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران فعالیت می‌کند.

عضو کمیته ملی: هر شخص حقیقی یا حقوقی است که تمایل به مشارکت در تدوین استانداردهای بین‌المللی ISO داشته باشد و بر طبق آئین‌نامه مربوطه به عنوان عضو حقیقی یا حقوقی به عضویت کمیته ملی پذیرفته شده باشد. نمایندگان دستگاه‌های اجرایی عضو شورای عالی استاندارد در مجمع کمیته ملی به عنوان عضو کمیته ملی محسوب می‌شوند.

مجمع: مجمع کمیته ملی است که متشکل از اعضای شورای کمیته ملی، از جمله نمایندگان دستگاه‌های اجرایی عضو شورای عالی استاندارد و نیز مسئولان کمیته‌های فنی می‌باشد که وظیفه

تأیید این نظام‌نامه، هرگونه تفسیر و تغییر در مفاد آن و انجام وظایف تعیین شده در این نظام‌نامه را برعهده دارد.

شورا: شورای کمیته ملی می باشد که رکن اصلی سیاستگذاری آن است و وظیفه تصویب برنامه راهبردی، برنامه کار سالیانه و آئین نامه‌های اجرایی کمیته ملی و نیز انجام سایر وظایف تعیین شده در این نظام نامه را برعهده دارد.

هیأت فنی: هیأت فنی کمیته ملی است که در چارچوب سیاست‌های تعیین شده توسط شورای کمیته ملی جهت پیشبرد اهداف و هدایت امور فنی و اجرایی کمیته ملی و نظارت بر فعالیت‌های دبیرخانه کمیته ملی، کمیته‌های فنی و انجام وظایف تعیین شده در این نظام‌نامه اقدام می‌نماید.

کمیته فنی ISIRI/TC : کمیته فنی متناظر با یکی از کمیته‌های فنی ISO می‌باشد و متشکل از جمعی از اعضای مشارکت کننده کمیته ملی از گروه‌های ذینفع و ذیربط مذکور در این نظام‌نامه در زمینه فعالیت مربوط است که توسط هیأت فنی تشکیل می‌شود و تحت نظارت آن وظیفه تحقق مشارکت در فعالیت‌های کمیته فنی نظیر خود در سازمان ISO را بر عهده دارد. کمیته‌های فنی دارای ساختاری مشابه با ساختار کمیته‌های فنی بین‌المللی نظیر خود در سازمان ISO می‌باشند.

کمیته های متناظر با کمیته های سه‌گانه "ارزیابی انطباق"^۱، "خط مشی‌های مرتبط با مصرف کنندگان"^۲ و "مسایل مرتبط با کشورهای در حال توسعه"^۳ سازمان ISO با ساختاری مشابه با کمیته های بین‌المللی مزبور و همانند کمیته های فنی تشکیل و تحت نظارت هیأت فنی فعالیت می‌کنند.

کمیته فرعی ISIRI/TC/SC: کمیته فرعی در چارچوب ساختار یکی از کمیته‌های فنی به عنوان یکی از اجزای زیر مجموعه آن و متناظر با یکی از کمیته‌های فرعی ISO تشکیل می‌شود و در حوزه فعالیت معین، تحت نظارت کمیته فنی متبوع و هیأت فنی وظیفه تحقق مشارکت اعضای کمیته ملی در فعالیت‌های کمیته فرعی بین‌المللی نظیر خود در سازمان ISO را بر عهده دارد.

¹ - CASCO
² - COPOLCO
³ - DEVCO

گروه همگن کمیته‌های فنی: گروهی از کمیته‌های فنی است که بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی استانداردها (ICS) و با توجه به استانداردهای تدوین شده توسط کمیته‌های فنی سازمان ISO گروه‌بندی شده است.

گروه کاری: گروه کاری در زیر مجموعه هیأت فنی یا در چارچوب ساختار کمیته‌های فنی یا فرعی، متناظر با یکی از گروه‌های کاری نظیر در سازمان ISO تشکیل می‌شود و متشکل از جمعی از اعضای مشارکت‌کننده کمیته ملی از گروه‌های ذینفع و ذیربط مذکور در این نظام‌نامه می‌باشد. گروه‌های کاری وظیفه انجام فعالیت تخصصی (فنی، مطالعاتی، مشورتی یا ویراستاری) در زمینه‌های مربوط به حوزه کاری تعریف شده برای آن‌ها را بر عهده دارند.

ماده ۴ اهداف کمیته ملی

- تأمین منافع کشور از طریق مشارکت در فعالیتهای هیأت‌مدیره فنی، کمیته‌های فنی سازمان ISO در رابطه با تدوین استانداردهای بین‌المللی ISO و سیاستگذاری‌های آن سازمان
- مشارکت در تدوین استانداردهای ملی منطبق بر استانداردهای بین‌المللی ISO
- ترویج استفاده از استانداردهای بین‌المللی ISO قابل پذیرش در داخل کشور

ماده ۳ وظایف کمیته ملی

- تأمین شرایط لازم برای ملحوظ شدن منافع و مصالح کشور در سیاستگذاری‌ها و رویه‌های اجرایی سازمان ISO و همچنین مشارکت مؤثر در فعالیتهای آن سازمان
- تأمین شرایط لازم برای مشارکت فعال، مؤثر و ساماندهی شده متخصصان صاحب‌نظر و گروه‌های ذینفع و ذیربط کشور در فعالیتهای تدوین استانداردهای بین‌المللی ISO در تمامی سطوح، از طریق فعالیت مؤثر آن‌ها در کمیته‌های فنی و کمیته‌های فرعی و گروه‌های کاری که بر حسب ضرورت ایجاد می‌شوند.
- توسعه همکاری با سازمان بین‌المللی استاندارد (ISO) از طریق پذیرش وظایف دبیرخانه‌ای کمیته‌های فنی / فرعی بین‌المللی ISO با توجه به مزیت‌های نسبی کشور و نظارت مستمر بر فعالیت آن‌ها
- ترویج پذیرش هر چه بیشتر استانداردهای قابل پذیرش تدوین شده توسط سازمان ISO، همچنین مشارکت در تدوین نسخه‌های فارسی استاندارد های بین المللی ISO به عنوان استاندارد ملی ایران

- ایجاد ارتباط و همکاری فعال با سایر تشکلهای ملی در رابطه با فعالیتهای سایر سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای استاندارد سازی مطابق با اهداف کمیته ملی

ماده ۴- ارکان کمیته ملی

ارکان کمیته ملی شامل مجمع، شورا، هیأت فنی، دبیرخانه کمیته ملی و کمیته‌های فنی می‌باشد. رئیس سازمان به عنوان رئیس کمیته ملی، ریاست مجمع و شورا را بر عهده دارد و معاون برنامه ریزی و تدوین استاندارد سازمان به عنوان رئیس هیأت فنی می‌باشد. همچنین دبیر کمیته ملی وظیفه دبیری مجمع، شورا و هیأت فنی را بر عهده داشته و مسئول اداره دبیرخانه کمیته ملی است.

ماده ۵- مجمع

مجمع متشکل است از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی عضو شورای عالی استاندارد در مجمع، سایر اعضای شورا و نیز مسئولان (شامل رئیس، نایب رئیس و دبیر) کمیته‌های فنی. مجمع سالی یکبار برگزار خواهد شد. وظایف مجمع عبارت است از:

- تأیید نظام‌نامه کمیته ملی و هرگونه تفسیر و تغییر در مفاد آن
- تعیین اعضای انتخابی شورا بر اساس آیین نامه مربوط
- استماع گزارش شورا و تأیید آن

ماده ۶- شورا

شورا متشکل است از: نمایندگان دستگاه‌های اجرایی عضو شورای عالی استاندارد در مجمع، اعضای هیأت فنی و ۹ عضو کمیته ملی که هر دو سال یکبار بر اساس آیین نامه مربوطه توسط مجمع انتخاب می‌شوند.

اعتبارنامه اعضای شورا به امضای رئیس سازمان صادر می‌شود. انتخاب مجدد اعضای شورا برای دوره‌های ۲ ساله متوالی بلامانع است. وظایف شورا عبارت است از:

- تعیین سیاست‌های کمیته ملی در چارچوب مصالح، منافع، قوانین کشور و مقررات سازمان
- تعیین اعضای انتخابی هیأت فنی بر اساس آیین‌نامه مربوط
- تصویب آئین نامه‌های اجرایی و تفسیر مفاد آن
- تصویب برنامه راهبردی کمیته ملی

- بررسی گزارش عملکرد سالیانه کمیته ملی و تصویب برنامه کار سالیانه شورا در سال حداقل یک بار تشکیل جلسه خواهد داد و نحوه و ترتیبات مربوط به برگزاری جلسات آن بر طبق آئین‌نامه مربوطه خواهد بود.

ماده ۷ - هیأت فنی:

هیأت فنی متشکل است از: رئیس هیأت فنی، دبیر کمیته ملی، سه نفر منتخب شورا از میان نمایندگان دستگاه‌های اجرایی عضو شورای عالی استاندارد در مجمع، شش نفر منتخب شورا از میان مسئولان (شامل رئیس، نایب رئیس و دبیر) کمیته‌های فنی از گروه‌های همگن مختلف، مدیر کل و معاون ذیربط دفتر امور تدوین استاندارد سازمان و مدیرکل روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان. حکم رئیس هیأت فنی و اعتبارنامه اعضای هیأت فنی به امضای رئیس سازمان صادر می‌شود. وظایف هیأت فنی عبارت است از:

- اتخاذ تصمیمات اجرایی در مورد فعالیت‌های دبیرخانه کمیته ملی و کمیته‌های فنی در چارچوب سیاست‌های تعیین شده توسط شورا
- بررسی و تأیید پیش‌نویس آیین‌نامه‌های اجرایی در رابطه با مواردی که در نظام نامه پیش‌بینی شده است و ارائه آن‌ها به شورا جهت تصویب
- تصویب روش‌های اجرایی و دستورالعمل‌های مربوط به فعالیت و نظارت بر عملکرد کمیته‌های فنی و گردش کار فرایندهای مرتبط
- بررسی و تأیید پیش‌نویس دستور کار جلسات مجمع و شورا جهت ارائه به شورا
- تهیه برنامه سالیانه کمیته ملی جهت ارائه به شورا
- بررسی گزارش دبیرخانه کمیته ملی در رابطه با فعالیت کمیته‌های فنی و ارائه گزارش عملکرد آن‌ها به شورا
- بررسی و تصویب گروه‌بندی کمیته‌های فنی در گروه‌های همگن و اولویت تشکیل کمیته‌های فنی
- تصویب پیشنهاد تشکیل و انحلال کمیته‌های فنی
- تنفیذ انتخاب رؤسا و نواب رئیس کمیته‌های فنی و فرعی و مسئولان گروه‌های کاری زیر مجموعه آن‌ها و تأیید ترکیب اعضای مشارکت کننده در آن‌ها

- تنفیذ انتخاب سازمانی واجد شرایط از میان اعضای حقوقی کمیته ملی که داوطلب پذیرش مسئولیت انجام وظایف دبیرخانه‌ای یکی از کمیته‌های فنی یا فرعی بر اساس آیین نامه مربوطه می باشند و کارشناس واجد شرایط معرفی شده توسط آن سازمان به عنوان دبیر کمیته فنی یا کمیته فرعی
- تنفیذ انتخاب کارشناسان واجد شرایط سازمان که عضو کمیته ملی بوده و داوطلب پذیرش مسئولیت انجام وظایف دبیرخانه‌ای یکی از کمیته‌های فنی یا کمیته‌های فرعی می باشند، به عنوان دبیر آن کمیته فنی یا کمیته فرعی، به عنوان گزینه‌ای دیگر غیر از اعضای حقوقی کمیته ملی
- تصویب برنامه کار کمیته‌های فنی
- تصویب وضعیت عضویت O و یا P سازمان در کمیته‌های فنی و یا فرعی ISO
- تصویب انتخاب کارشناسان خبره کشور از میان مشارکت‌کنندگان فعال در گروه‌های کاری زیر مجموعه کمیته‌های فنی و فرعی جهت معرفی به سازمان ISO برای عضویت در گروه‌های کاری بین‌المللی آن سازمان
- بررسی و تصویب درخواست پذیرش وظایف دبیرخانه‌ای کمیته‌های فنی و یا فرعی بین‌المللی ISO
- بررسی و تصویب پیشنهادات مربوط به موضوعات و زمینه‌های کاری جدید جهت ارائه به سازمان ISO
- بررسی و تصویب پیشنهادات کمیته‌های فنی در مورد ترکیب اعضا و برنامه‌های هیأت‌های اعزامی آن کمیته‌ها برای شرکت در اجلاس‌های بین‌المللی مربوطه
- نظارت بر فعالیت کمیته‌های فنی و همچنین گروه‌های کاری که مستقیماً زیر نظر هیأت فنی فعالیت می‌نمایند و بررسی عملکرد آن‌ها
- بررسی موارد اختلاف در کمیته‌های فنی و تصمیم‌گیری در مورد رفع آن‌ها
- بررسی و اعلام نظر در خصوص موضوعات فنی ارجاع شده توسط سازمان ISO به سازمان‌های ملی استاندارد عضو آن سازمان، به ویژه در رابطه با حوزه وظایف هیأت مدیره فنی سازمان ISO، در چارچوب مصالح و منافع و قوانین کشور و مقررات سازمان

ماده ۸ - دبیرخانه کمیته ملی

دبیرخانه کمیته ملی در سازمان مستقر است. دبیرخانه کمیته ملی متشکل از دبیر کمیته ملی، کارشناسان فنی و کارکنان دفتری دبیرخانه است. مسئولیت اداره دبیرخانه کمیته ملی بر عهده دبیر کمیته ملی می‌باشد.

دبیر کمیته ملی از بین کارکنان مجرب سازمان که به عنوان یک عضو در کمیته ملی مشارکت داشته و در زمینه تدوین استانداردهای بین‌المللی صاحب‌نظر می‌باشد، به پیشنهاد معاون برنامه ریزی و تدوین استاندارد سازمان و تصویب رئیس سازمان تعیین می‌شود.

وظایف دبیرخانه کمیته ملی عبارت است از:

- برقراری ارتباط میان ارکان مختلف کمیته ملی و انجام وظیفه به عنوان دبیرخانه مجمع، شورا و هیأت فنی

- برگزاری مجمع، جلسات شورا و هیأت فنی و پیگیری اجرای مصوبات آنها

- تهیه پیش نویس روش‌های اجرایی، دستورالعمل‌ها، گردش کار فرایندها، فرم‌ها و سایر مدارک مورد نیاز کمیته‌های فنی و و ارائه آنها به هیأت فنی جهت تصویب

- مطالعه در مورد گروه‌بندی کمیته‌های فنی در گروه‌های همگن و الویت تشکیل کمیته‌های فنی و ارائه نتایج به هیأت فنی جهت تصویب

- انجام اقدامات لازم برای شکل‌گیری صحیح ساختار کمیته‌های فنی و فرعی بر اساس آیین‌نامه مربوطه

- تهیه و صدور احکام مسئولان، اعضا و مشارکت‌کنندگان در اجزای ساختاری کمیته‌های فنی پس از تنفیذ هیأت فنی

- دریافت مدارک فنی و مکاتبات سازمان ISO و ارسال آنها به کمیته‌های فنی جهت بررسی و دریافت رای و نظر آنها جهت انعکاس به سازمان ISO

- انعکاس پیشنهادات، مسایل و مشکلات کمیته‌های فنی به هیأت فنی جهت اتخاذ تصمیمات مقتضی

- اعلام اسامی و برنامه‌های مشارکت‌کنندگان معرفی شده توسط کمیته‌های فنی جهت شرکت در اجلاس‌های کمیته‌های فنی/ فرعی بین‌المللی و سمینارها و دوره‌های آموزشی مرتبط به هیأت فنی به منظور تأیید
- بررسی گزارش فعالیت‌های کمیته‌های فنی و ارزیابی عملکرد آنها
- تهیه گزارش عملکرد سالیانه کمیته‌های فنی جهت ارائه به هیأت فنی
- دریافت مدارک فنی و مکاتبات هیأت مدیره فنی سازمان ISO و ارائه آنها به هیأت فنی جهت بررسی و اظهار نظر

ماده ۹ - کمیته‌های فنی و کمیته‌های فرعی

کمیته‌های فنی و کمیته‌های فرعی بر اساس آیین‌نامه مربوطه شکل می‌گیرند و فعالیت می‌کنند و ساختار آنها باید در حد امکان دارای ترکیبی متوازن از مشارکت‌کنندگان از طیف فراگیر گروه‌های ذینفع و ذیربط به شرح ذیل باشد:

- تولیدکنندگان
 - توزیع‌کنندگان
 - مصرف‌کنندگان
 - وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی ذیربط
 - مراکز تحقیقاتی و آزمایشگاهی
 - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی
 - تشکل‌های تخصصی
 - ارائه‌دهندگان خدمات مهندسی و مشاوره‌ای
 - صاحب‌نظران منفرد
 - مؤسسات ارزیابی انطباق
 - کارشناسان سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران
- گروه ذینفع و ذیربط "کارشناسان سازمان استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران" شامل کارشناسان شاغل و بازنشسته سازمان و نیز "کارشناسان استاندارد" تأیید شده توسط سازمان می‌باشد.

رئیس و نایب رئیس هر یک از کمیته‌های فنی و فرعی به انتخاب جامعه مشارکت‌کنندگان در آن کمیته بر اساس آیین‌نامه مربوطه تعیین می‌شوند. جامعه مشارکت‌کنندگان در هر یک از کمیته‌های فنی یا کمیته‌های فرعی از میان اعضای حقوقی کمیته ملی که داوطلب پذیرش مسئولیت انجام وظایف دبیرخانه‌ای آن کمیته فنی یا کمیته فرعی بر اساس آیین‌نامه مربوطه بوده و متعهد به تأمین امکانات و منابع لازم و تقبل هزینه‌های مترتب بر آن می‌باشند، سازمان واجد شرایطی را انتخاب می‌نماید. دبیر کمیته فنی یا کمیته فرعی توسط سازمانی که مسئولیت انجام وظایف دبیرخانه‌ای آن را بر عهده گرفته است، از میان کارشناسان واجد شرایط آن سازمان که عضو کمیته ملی می‌باشند، تعیین و جهت تنفیذ به هیأت فنی معرفی می‌گردد.

در ضمن به عنوان گزینه‌ای دیگر غیر از اعضای حقوقی کمیته ملی، جامعه مشارکت‌کنندگان در هر یک از کمیته‌های فنی یا کمیته‌های فرعی می‌تواند فردی را از میان کارشناسان واجد شرایط سازمان که عضو کمیته ملی بوده و داوطلب پذیرش مسئولیت انجام وظایف دبیرخانه‌ای آن کمیته فنی یا کمیته فرعی می‌باشند، به عنوان دبیر کمیته فنی یا کمیته فرعی انتخاب نماید.

وظایف اصلی کمیته‌های فنی و کمیته‌های فرعی عبارت است از:

- بررسی و اظهارنظر در مورد پیش‌نویس استانداردهای ISO در مراحل مختلف تدوین آنها توسط گروه‌های کاری زیر مجموعه کمیته‌های فنی یا فرعی
- اعلام نظرات مصوب کمیته‌های فنی یا فرعی در مورد پیش‌نویس استانداردهای ISO در زمان‌های تعیین شده به دبیرخانه کمیته ملی
- ارائه پیشنهاد جهت طرح در هیأت فنی از طریق دبیرخانه کمیته ملی در مورد نحوه مشارکت در کمیته‌های فنی و کمیته‌های فرعی ISO، از جمله در رابطه با تعیین نحوه عضویت در آن کمیته‌ها به صورت فعال (P) یا ناظر (O)، تعیین ترکیب هیأت‌های اعزامی از میان اعضای فعال کمیته‌های فنی و فرعی جهت حضور در اجلاس‌های کمیته‌های نظیر سازمان ISO، تعیین کارشناسان خبره کشور از میان مشارکت‌کنندگان فعال در گروه‌های کاری کمیته‌های فنی یا فرعی جهت معرفی به سازمان ISO و همچنین پذیرش وظایف دبیرخانه‌های کمیته‌های فنی و کمیته‌های فرعی ISO در کشور
- بررسی و اظهار نظر در موارد مرتبط با حوزه فعالیت کمیته فنی که توسط هیأت فنی به آنها ارجاع می‌شود

- اعلام اسامی و مشخصات مشارکت‌کنندگان در اجزای ساختاری کمیته فنی به دبیرخانه کمیته

ملی جهت صدور احکام آن‌ها

- همکاری در تدوین استاندارد های ملی مرتبط

ماده ۱۰ - آئین نامه اجرایی

در ارتباط با مواردی که در این نظام‌نامه پیش‌بینی شده است، آئین نامه اجرایی توسط هیأت فنی تهیه و به تصویب شورا خواهد رسید.

ماده ۱۱ - تفسیر نظام‌نامه و آئین نامه‌های اجرایی

تفسیر مفاد نظام‌نامه و آئین‌نامه‌های اجرایی به ترتیب بر عهده مجمع و شورا است.

ماده ۱۲ - تغییر در مفاد نظام‌نامه

هرگونه تغییر در مفاد این نظام‌نامه به پیشنهاد شورا و پس از تأیید مجمع و تصویب رئیس سازمان میسر می‌باشد.

ماده ۱۳ - تصویب نظام‌نامه

این نظام‌نامه پس از تأیید مجمع کمیته ملی در تاریخ ۸۸/۱۲/۲۶ به تصویب رئیس سازمان رسیده است و جایگزین نظام‌نامه قبلی مصوب در تاریخ ۸۶/۷/۸ می‌شود.

نام و نام خانوادگی	تهیه کننده	تأیید کننده	تصویب کننده
	دبیر خانه کمیته ملی استاندارد های ایزو	مرتضی امامی	نظام الدین برزگری
سمت	-	معاون برنامه ریزی و تدوین استاندارد ورئیس هیات فنی کمیته ملی استاندارد های ایزو	رئیس سازمان استاندارد و رئیس کمیته ملی استاندارد های ایزو
امضاء			